

Data 9 janar 2013
Për qarkullim të menjhershëm në shtyp
Për më shumë informacion

Jonida Mamaj
Qendra EDEN
+ 355 67 200 35 56
jonida.mamaj@eden-al.org

Bjorn Beeler
IPEN
001 510-710-0655
bjornbeeler@ipen.org

Nivelet e larta të larta ndotje e bëjn Vlorën "Zonë të Nxehtë" të mërkurit

Negocimi përfundimtar për Marrveshjen Ndërkombëtar të Mërkurit fillon 13 Janar

(Tiranë) Një raport i ri tregon se nivelet e larta të mërkurit në peshk i kalonë udhëzimet këshilluese shëndetësore dhe kanë krijuar një "Zonë të Nxehtë" të mërkurit në Gjirin e Vlorës. Raporti thekson nevojën urgjente për një reduktim të përgjithshëm në emëtimin e merkurit si për përfaqësuesit e qeverisë të cilët do të mblidhet javën e ardhshme në Gjenevë për një seancë përfundimtare negociatore për të krijuar një traktat ndërkombëtar për merkurin - traktati i parë global për mjedisin në më shumë se një dekadë nga Programi i Kombeve të theUnited Mjedisit .

Gjiri i Vlorës është një zonë e rëndësishme e peshkimit dhe peshqit nga kjo zonë shpërndahen në të gjitha qytetet në Shqipëri. Për këtë studim u morën si kampione dy lloje peshqish : barbuni (Mullus surmuletus) dhe merluci (Merluccius Merluccius).

Rezultatet e këtij studimi tregojnë se niveli mesatar i mërkurit tek barbuni është 2.8 herë më i lartë se vlera referenciale prej 0.22 ppm e Agjensisë për Mbrojtjen e Mjedisit të Shteteve të Bashkuara. Vlerat maksimale të Mërkurit vërehen tek barbuni; ato janë katër herë më të larta(dhe me shumë) sesa vlera referenciale. Dy nga kampionet e peshqve barbun gjithashtu e kalojnë edhe limitin e BE-së (për këtë nuk tregohen të dhëna). Katër nga kampionët e peshqve merluc gjithashtu e tejkalojnë vlerën referenciale maksimale të Mërkurit.

"Ky raport tregon qartë nevojën urgjente për të reduktuar emëtimet e përgjithshme të merkurit në ajër, tokë dhe ujë. Ky studim dhe studime të tjera kanë gjetur ndotje të merkurit lidhur me zonën e braktisur të chlor-alkalki në Vlorë dhe kjo do të thotë se qeveria jonë duhet të marrë masa të menjhershme për të pastruar këtë zonë ", tha Jonida Mamaj, koordinatore e projektit nga qendra EDEN

Raporti i lëshuar sot në Tiranë është pjesë e një projekti më të madh të kryer nga ekipi shkencor i Institutit të Kërkimeve Biodiversitetit dheIPEN, një rrjet global i organizatave jo-qeveritare. Raporti

“Zonat e Nxehta Globale të Mërkurit” i lëshuar në 9 Janar nga IPEN dhe BRI ka sjell të dhëna të reja mbi përqendrimet e mërkurit në peshk dhe mostrat e flokëve të njeriut duke identifikuar për herë të parë një grup të “Zonave të Nxehta” biologjike globale, ku nivele të larta të merkurit janë të mjaftueshme të paraqesin kërcënime serioze për dy ekosistemet dhe shëndetin e njeriut.

"Mostrat e mara nga peshqit dhe nga flokët e njerzëve nga e gjithë bota kanë tejkaluar nivelet këshilluese shëndetësore," Jonida Mamaj, koordinatore e projektit, Qendra EDEN. "Rezultatet tregojnë nevojën për një marrëveshje për mërkurin që detyron reduktime të vërteta të emetimeve të tij - jo vetëm në ajër, por në tokë dhe ujë. Merkuri është një kërcënim i madh dhe serioz global për shëndetin e njeriut që kërkon një përgjigje të fortë dhe ambicioze."

Negociata përfundimtare mbi marrëveshjen e mërkurit do të mbahet 13-18 janar, 2013 në Gjenevë, Zvicër.

Ka edhe kundërshtime në rritje për emërtimin e marrëveshjes së Konventës së Minamataës, siç propozohet nga ish-kryeministri japonez, dhe mbajtjen e ceremonisë së nënshkrimit të marrëveshjes në Minamata, Japoni, një vend ku ndotja e mërkurit ka shkatërruar komunitetin e njerëzve dhe popullimin e kafshëve për dekada të tëra. Sic është propozuar aktualisht, marrëveshja nuk përmban asnjë detyrim për të identifikuar apo për të pastruar zonat e ndotura, nuk i kërkonë ndotësit të paguajë për dëmet shëndetësore ose të pastroj mjedisin apo të ofrojë mbrojtje nga fatkeqësitë ngjashme që ndodhin kudo në botë. Kundërshtimet për emrin janë ngritur nga disa delegatë të qeverisë, të këshillit të qytetit të Minamatës, dhe disa nga të mbijetuarit e tragjedisë.

Aktivitetet njerëzore të tilla si djegia e qymyrit, minierat dhe të përpunimit të mineraleve metalike, si dhe fabrikat hedhin mekteje inerte dhe mërkur në mjedis. Sasi e madhe e qëllimshme e përdorimit të mërkurit sot përfshijnë shkallë të vogël të prodhimit të minierave të arit dhe monomer vinil klorid. Djegia e qymyrit është gjithashtu një kontribues i rëndësishëm për clirimin e mërkurit në atmosfer dhe depozitim e mëvonshëm global. Pjesa më e madhe e mërkurit të prodhuar dhe të përdorur dukshëmrisht avullon në atmosferë dhe udhëton nëpër botë, duke përfunduar përsëri në tokë ose oqean.

Kur mërkuri bie në oqean, mikroorganizmat e transformojnë atë në një formë toksike, methylmercury, e cila më pas bëhet pjesë e zinxhirit ushqimor. Methylmercury përthithet tërësisht nga trupi dhe njerëzit janë të ekspozuar kryesisht nëpërmjet konsumimit të peshkut. Shumë organizata kombëtare dhe ndërkombëtare të shëndetësis vlerësojnë merkurin në peshk si një kërcënim për shëndetin e njeriut, jetesën dhe mjedisin.

Rreziqet e helmimit nga merkuri janë të njohura për shekuj me radhë. Ekspozimi ndaj niveleve të larta të merkurit mund të dëmtojë përgjithmonë trurin dhe veshkat. Efektet e dëmshme kalojnë edhe nga nëna tek fetusit i saj dhe mund të shkaktojnë dëmtim të trurit, vones mendore, verbim dhe pamundësi për të folur.

Qendra EDEN synojnë të kontribuojnë në një zhvillim të qëndrueshëm dhe mjedisit të shëndetshëm nëpërmjet informimit, edukimit dhe ofrimit të shërbimeve në partneritet me aktorët e interesuar. EDEN beson se një zhvillim i qëndrueshëm dhe një mjedis të shëndetshëm janë të mundshme.

Misioni i **IPEN** është të kontribuojë të ardhme pa mbetje toksike për të gjithë. Rrjeti IPEN është i përbërë nga më shumë se 700- organizata të interesit publik në 116 vende. Udhëheqësit e IPEN-it përfshijnë aktivist nga organizatat bazë dhe ekspertë kombëtar e ndërkombëtarë të njohur në të gjitha fushat e shkencës, shëndetësisë, mjedisit dhe politikave publike.

Misioni i **Institutit Kërkimor për Biodiversitetin** është të vlerësojë kërcënimet e reja të kafshëve të egra dhe ekosistemet përmes hulumtimeve bashkëpunuese dhe të përdorë zbulimet shkencore për të çuar përpara ndërgjegjësimin mjedisor dhe të informojë vendimmarrësit.